

Lubba Runt

Nr 4, 2021

<http://spangafolkdansgille.se>

Vi går mot vår

Två steg framåt och ett steg bakåt. Men den nya afrikanska virusen kan inte hindra att det blir jul även i år. Vi blir tomtar på torget och säljer dörrkransar till våra trogna marknadsbesökare. Anna-Greta och julmarknadsgruppen kallade till kransbindning den siste november. Ann-Marie och Lars-Erik Ljungberg ordnade arbetsplatser i den samlingslokal som deras samfällighetsförening äger. Det blev en trivsamt kväll med glada röster, kaffe och hembakt bröd. Och däremellan hann vi producera nittion dörrkransar, som kommer att dra in välkomna kronor till vår magra kassa.

Nu ser vi fram emot en ny vår även om vissa restriktioner består. Gillet har överlevt två tuffa år, som vi inte glömmer i första taget. Avståndstagandet har inte stoppat vandringar och dansträningar. Det har vi framför allt styrelsen och danssektionen att tacka för. Så tack för i år och

God Jul och Gott Nytt År
önskar

Inger, Siw, Birgitta H, Erling och Torsten

PS. Från Ulla och Hasse Ruta har vi fått ett nytt klurigt korsord. Lös och begrunda. Och ett stort varmt tack till hela Trätakt, som alltid ställer upp. DS

Inger, Siw, Birgitta H, Erling och Torsten

Omkring sekelskiftet 1900 var folkdräkter populära i vida kretsar som fest- och utklädsel-kostymer. Att dansa folkdans blev också modernt. Här har Ateljé Jaeger fotograferat dräktklädda medlemmar ur Konstnarsringen. Bland kvinnodräkterna känner man lätt igen dem från Rättvik, Vingåker och Varend, men man ser också att de flesta dräkterna har åtskilliga förborgerligade, moderna drag. De är inte "riktiga" folkdräkter. - Foto i Nordiska museet.

Bild och text från "Folkdräkter och byggedräkter från hela Sverige" av Inga Arnö Berg och Gunnel Hazelius Berg

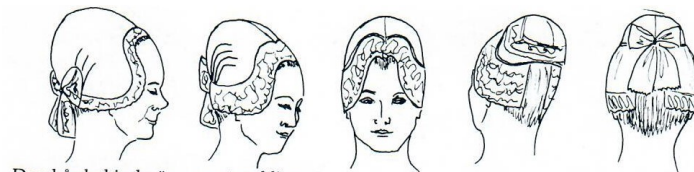
Folkdräkt – festdräkt

När du tar på dig folkdräkten blir du som en ny person. Du kommer in i en gemenskap, du blir folkdansare alldeles oavsett vad du dansar eller hur mycket. Och du blir en representant för din eller släktens hembygd. Går du i folkdräkt på fest eller någon högtidlig tillställning för "vanligt" folk, är du i regel unik. "Så fin du är!" och "Var kommer dräkten ifrån?" får man ofta höra och sådan uppmärksamhet är man ju inte van vid.

Folkdräkten är och har alltid varit finkläder, trots att den av överklassen kunde kallas bondeklädning. Det berättade Birgitta Snäll, vår egen dräktexpert, som engagerats vid ett extra dräktmöte för att informera om hur folkdräkterna kommit till och hur de används. Dräkterna var finkläder, som var mycket värdefulla. De användes sparsamt, vårdades omsorgsfullt och kunde gå i arv i flera generationer.

Flera av damerna hade till mötet tagit med sig sitt dräktliv, som av någon utgrundlig anledning hade krympt. Birgitta gav tips på hur man kan skarva i och lägga ut för att slippa sådant trångomål. Men att gå en genväg och lämna livet öppet och oknäppt är inte att rekommendera. Samma sak gäller kavaljerernas västar, oknäppt är osnyggt och man kan inte heller visa upp alla vackra och blanka knappar man haft råd med.

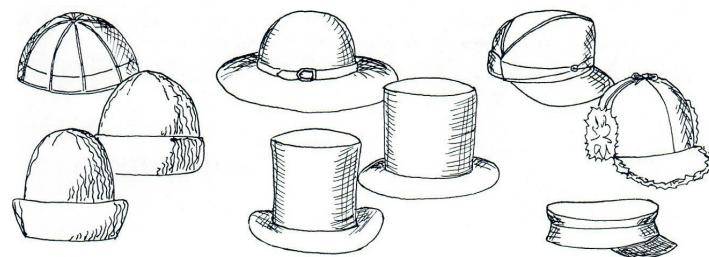
Ingen dräkt är fulländad utan huvudbonaden. Den berättar om bärarens status. Om en kvinna var gift eller ogift kunde alla snabbt avläsa. En ung kvinna ville visa sitt hår för att vara attraktiv, men en gift kvinna skulle dölja sitt hår. Att visa dig offentligt utan huvudbonad ansågs utmanande och till och med farligt.

Den hårda bindmössans utveckling.

Redan på 1500-talet ersattes den traditionella huvudduken av bindmössan, en mjuk vit mössa, som brukar kallas hatt eller kärringhatt. Kärring betyder gift kvinna. På 1800-talet försvann skillnaden i hattmode mellan gifta och ogifta och bindmössan kunde användas av alla, men den fortsatte att vara något av ett klassmärke. En piga som vågade klä sig i hatt ansågs högfärdig.

Herrarna har alltid haft huvudbonad.

Att gå barhuvad utomhus blev inte vanligt förrän på 1950-talet. Om vi idag förfasar oss över ungdomarnas sätt att ha mössan på inomhus kan vi tänka på att så gjorde man även i det gamla bondesamhället. När man gick ut kunde man sätta en hatt utanpå mössan.

Den stickade mössan var vanlig i större delen av landet och den var i regel röd. Den mest kända röda mössan bars av Mora-Nisse Karlsson, som under nio år hade för vana att komma först under banderollen i faders spår. Skärmmössan blev modern i början av 1800-talet bland bönder och hantverkare. I slutet av 1800-talet kom Vegamössan med mjuk kulle och hård, blank skärm. Den användes mest till vardags, men ungdomar kunde även ha den på söndagar, när de äldre använde hatt. Med hatten kunde man också markera sin ställning som husbonde eller sin sociala status i samhället. Huvudbonaden fick ofta sitta på både inomhus och utomhus. Bara när man hälsade eller ville visa sin aktning tog man av mössan eller hatten. I kyrkan var det därför naturligt att herrarna tog av sig huvudbonaden. Så är det fortfarande med undantag för kavaljerer i folkdanser där huvudbonaden är en självklar del av folkdräkten.

Erling

De ritade illustrationerna är tagna från "Folkdräkter förr och nu" av Ulla Centergran och Kicki Kirvall 1986. De stickade mössorna är hämtade från Nordiska Museets hemsida.

Dans med distans

Dansträningen på måndagar är i full gång med Coronaanpassade danser. Trätakt spelar med fyra stråkar och "när leken slutad är" blir kedjan också med Corona-avstånd.

Kvartalsmötet 10 november 2021

Cirka hälften av våra medlemmar, 23 st, infann sig när det var dags för höstens kvartalsmöte. Christer höll i ordförandeklubban och Margareta W skrev.

Kvartalsmötena har en bestämd agenda. Bl a ska preliminära versioner av kommande års verksamhetsplan och budget diskuteras, vilket gjordes. Dessa beslutas sen på årsmötet i februari.

Medlemsavgiften för år 2022 blir oförändrad (600 kr) trots att avgiften till Folkdansringen höjs. Ån så länge har vi pengar på banken.

Vårprogrammet fastställdes så långt det är möjligt. Dansträningen börjar den 10 januari och årsmötet blir den 15 februari.

Lars-Erik kommer att kalla till ett möte i början av nästa år där vi ska diskutera vad vi mäktar med under midsommarveckan 2022.

Vi behöver en ny kassör nästa år. För att underlätta rekryteringen kan vi behöva ändra rollen något och behöva betala för hjälp med bokföring. För att möjliggöra för kassören och styrelsen att anlita hjälp med bokföringen har styrelsen tagit fram ett förslag till en smärre ändring av §8 Mom 4 i stadgarna. Kvartalsmötet stödde ändringsförslaget som kommer att röstas om igen på det kommande årsmötet.

Det vore bra med ytterligare en person i valberedningen. Ingen på mötet ville åta sig detta uppdrag, men kanske någon som inte var på mötet? Kontakta styrelsen i så fall.

Gillets anslagstavla i gatuplanet på Spånga Folkan, och i fönstret, behöver uppdateras. Det blir en uppgift för PR-sektionen.

Kommande aktiviteter:

- Julmarknad Spånga torg 4 december. Vi kommer att ha ett bord samt vara tomtar som vanligt-
- Lekledning i Breviks kyrka på Lidingö 16 januari.

Margareta W

Julkryss

Tack Ulla och Hasse Ruta för det kluriga Julkrysset på nästa sida. Den rätta lösningen hittar du på vår hemsida efter trettondagen.

Snart dags att betala medlemsavgiften för 2022

Medlemsavgiften för 2022 är oförändrad, dvs 600 kr och ska betalas senast 31 januari till vårt plusgiro: pg 3 88 52-0. Glöm inte att skriva ditt namn!

Vi är tacksamma om ni kan betala under januari månad. Då blir avgifterna automatiskt bokförda på rätt år.

Årsavgiften beslutades på kvartalsmötet i november. Styrelsen föreslog och fick gehör för att behålla den nuvarande årsavgiften trots att vi inte har haft så mycket aktivitet under 2022 och det är oklart när vi kan komma igång igen. Vår stora utgift är hyran men vi har gjort bedömningen att det vore oklokt att säga upp vårt hyreskontrakt eftersom vi vill ha en bra lokal när vi kan börja dansa igen. Folkdansringen, riksorganisationen och distriktet har inte sänkt sina avgifter och år 2022 betalar vi cirka 250 kr per medlem dit.

Litet eftersnack

När du får den här Lubban så är vi inne i advent. Lucia är snart och sen är det jul igen och nyårsfirande straxt därpå. Fort går det så man knappt hinner med. Måne kan det bli någotsånär normalt firande i år? Låt oss hoppas!

Nästa år är planen att vi ska ha lekledning på Lidingö och sedan succesivt försöka återgå till att dansa på normalt vis (om nu någon ännu minns hur man gör). Vi hoppas till och med att det går att fira midsommar på ängen vid prästgården!

GOD JUL & GOTT NYTT ÅR! önskas alla dansare.

Erik

Lite kom ihåg

På **sidan 7** kan du se hela det preliminära programmet

Januari

10 19 00 Start för folkdansen

Februari

15 19 00 Årsmöte

21 Lubba Runt nr 1/22, sista manusdag

28 Lubba Runt, utgivning nr 1/22

Mars

25 Årsfest

Som alla förstår är det pandemin som bestämmer när och hur vi kan träffas. **Kolla därför regelbundet på vår hemsida** och framför allt i **Kalendariet** som styrelsen alltid håller uppdaterat.

Lubba Runt

NR 4 dec 2021, ARGÅNG 45

är medlemsbladet för
Spånga Folkdansgille

Redaktion

Torsten Höglund
Erling Magnusson
Siv Magnusson
Inger Westlund
Birgitta Höglund

Produktion

Torsten Höglund

21 februari 2022

är sista dagen för bidrag till
nästa nummer av

Lubba Runt

Sänd ditt bidrag till

Erling Magnusson
Karrgränd 157
162 46 Vällingby
08-760 41 95
mobil 070-5956780
erling_m@spangafolkdansgille.se
eller
Torsten Höglund
torsten_h@spangafolkdansgille.se

Spånga Folkdansgille

erbjuder gammeldans, gilledans och folkdans varje vecka under säsongen. Vi vill också öka intresset för svensk bygdekultur genom hantverk, folkdräkter, sång och musik. Verksamheten bedrivs huvudsakligen i Spånga Folkan. Gillet grundades 1976 och är medlem i Svenska Folkdansringen.

Vårt folkdanslag ger uppvisningar vid offentliga arrangemang och för företag och organisationer. Vi svarar för midsommarfirandet vid Spånga kyrka och Julmarknaden i Spånga Folkan. I samband med julgransplundringar och liknande festligheter leder vi ringdanser och lekar.

För våra medlemmar arrangerar vi resor inom och utom landet, danshelger och fester, allt för att främja sammanhållning och gott kamratskap.

Spånga Folkdansgille

c/o Margareta Warholm, Gränsvägen 14, 163 52 Spånga

Danslokal: *Spånga Folkan, Spångavägen 353.*
Dansledare: *Malin Lennartsson*

Beställning av dansuppvisningar och lekledning:
Angela Enfors, 0702 24 83 72 eller
angela_e@spangafolkdansgille.se.

Postgiro 38852-0

Hemsida: <http://spangafolkdansgille.se>

Spånga Folkdansgille

har 2022 följande kontaktpersoner

Styrelse

Ordförande	Erik Enfors	0730404033	ordfor@spangafolkdansgille.se
Sekreterare	Margareta Warholm	0730 769 381	info@spangafolkdansgille.se
Kassör	Elisabeth Gafvelholm	0176-260966	kassor@spangafolkdansgille.se
Ledamot	Christer Persson	076-8465502	christer_p@spangafolkdansgille.se
Ledamot	Angela Enfors	0702248372	angela_e@spangafolkdansgille.se
Suppleant	Ebba Modén	0708-36 99 92	ebba_m@spangafolkdansgille.se
Suppleant	Berit Lindh	070 5429455	berit_l@spangafolkdansgille.se

Sammanställande

Dans och musik	Malin Lennartsson	85 81 06	malin_l@spangafolkdansgille.se
Dräkt	Gunnel Petersson	760 99 55	gunnel_p@spangafolkdansgille.se
Julmarknadsgruppen	Anna-Greta Dahl	0171-51604	anna_greta@spangafolkdansgille.se
Festkommittén	Eva Askberger	0738 163 735	eva_a@spangafolkdansgille.se
Lubba Runt	Erling Magnusson	760 41 95	erling_m@spangafolkdansgille.se
Lokalkommittén	Lars-Erik Ljungberg	0722-35 60 35	lars-erik_l@spangafolkdansgille.se
PR-sektionen	Erik Enfors	0730404033	erik_e@spangafolkdansgille.se
Webmaster	Erik Enfors	0730404033	erik_e@spangafolkdansgille.se
Sociala aktiviteter	Eva Askberger	0738 163 735	eva_a@spangafolkdansgille.se